

BEN VE ARKADAŞIM

Arkadaşlık erken çocuklukta başlayıp, gelişen bir ilişkidir. Çocuklar ilk ilişkilerini genellikle anne-babaları ve ailenin diğer fertleri ile kurarlar. Akran ilişkileri ise geçen yıllarla birlikte artar ve değişir. Arkadaşlık ilişkileri çocukların sosyal çevredeki en önemli etkileşim alanıdır. Arkadaş edinme ve bu arkadaşlığı sürdürme becerileri çocuğu sadece sosyal yönden geliştirmez.

- Arkadaşlık çocuğun ait olma, değer görme, kabul görme, sevilme duygularının kazanımına ve özgüveninin gelişimine yardım eder.
- Çocuk, liderlik, sorumluluk, grup çalışması, yardımlaşma, çözüm üretme, saygı, hoşgörü gibi becerileri arkadaşlık grubu içinde kazanma fırsatı bulur.
- Çocuk, arkadaşları ile oyun oynayarak enerjisini boşalma ve öğrenme ortamını yakalar.
- Çocuk, arkadaş ilişkileri kurarak kendini ve diğerlerini tanıma fırsatı bulur.

Çocuklar ne kadar çok sosyal ortama girer ve ne kadar çok akranları ile bir arada bulunurlarsa sağlıklı ilişki kurma becerisi geliştirir. Bu süreçte çocuklara aileler ve öğretmenleri de yardımcı olabilmekte, onlara yol gösterebilmektedir. Yetişkinlerin rolü bazı zamanlarda çocukların davranışlarına müdahale etmek yerine, onlara rehberlik etmek olmalıdır. Problemlerini kendi çözmeyi öğrenen çocuğun özgüveni gelişir ve gerektiği zamanlarda bağımsız hareket etmeyi öğrenir.

Yetişkinlerin çocuğa uygun ortam hazırlamasının arkadaşlık ilişkileri kurmalarına önemli katkısı vardır.

- Ailecek sosyal ortamlarda bulunmak.
- Çocuğun arkadaşlarının eve davet edilmesi veya arkadaşları ile buluşacağı programlar oluşturulması.
- Çocukların yaratıcılıklarını kullandıkları oyunların desteklenmesi.
- Çocuğun ilgi duyduğu spor veya sanat alanlarından birine yönlendirmek, kendini bu alanda ifade etmesini desteklemek arkadaş ilişkilerini geliştirecektir.

Her yaşta arkadaşlık ilişkilerinin farklı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Çocukluk dönemindeki akran ilişkilerine genel olarak bakıldığında ise çocuğun içinde yer aldığı sosyal çevre, kişilerin bireysel özellikleri ve birbirleri ile etkileşimleri arkadaşlık ilişkilerini şekillendirir.

GENÇLİK VE ARKADAŞLIK İLİŞKİLERİ

Arkadaşlık hayatın her döneminde önemini kabul ettirmiş bir sosyal ihtiyaç olmakla beraber en büyük önemi ergenlik döneminde kazanır. Ergen için arkadaşlık, genellikle diğer kişilerarası ilişkilere kıyasla büyük öncelik taşır. Aslında arkadaşsız yaşantı oldukça anlamsız ve tatsız bir yaşantıdır. O halde çocuk yetiştirmekte olan her aile çocuğun aile çevresinin dışındaki çevreyi tanıması ve uygun arkadaş edinmesi için gerekli olanakları sağlamalıdır.

Gençlik çağı evden kopma ve topluma açılma çağıdır. Kendi gibi bağımsızlık arayan aynı kaygıları paylaşan, benzer bocalamayı yaşayan yaşitlarına katılır. Bu dönemde de, her dönemde olduğu gibi kişinin her iki cinsten arkadaşı olması onu insan ilişkilerinde başarılı kılar.

Hiç kuşkusuz arkadaşlık erken çocuklukta başlayıp gelişen bir ilişkidir. Arkadaşlık yüzme gibi ne kadar erken başlarsa o denli kolay gelişen bir yetenektir. Aile ancak çocuğa uygun oyun ve arkadaşlık ortamı yaratarak yardımcı olabilir. Gencin sıkı arkadaşlık kurmadan topluma açılması düşünülemez. Bu bakımdan arkadaşlık ilişkileri toplumsal ilişkilere öncülük eder.

Arkadaşlarca aranmak, beğenilmek ve benimsenmek, benlik saygısının önemli bir koşuludur. Genç ,bu ilişkilere girerek zekâsıyla, spor ve sanat yetenekleriyle kendini kanıtlar. Yardımlaşarak, paylaşarak, duygusal alış verişe girerek geliştirir; çünkü arkadaşlar, gence kendi kişiliğini yansıtan ayna yerine geçer; kendini tanır ve tanıtır. Toplumsal becerilerini geliştirir. İnsanlarla geçinmeyi öğrenir. İşbirliğine girer. Arkadaş kümesine giren genç tek başına bir birey hem de o topluluğun eşit bir üyesidir. Kısaca genç erişkin dünyasına adım atmaktadır.

Arkadaşlığın Yararları

Sosyal Denge: Arkadaşlık ilişkisi kurmak, kişileri olgunlaştırması ve onları daha sosyal varlıklar haline getirmesi ile önemlidir. Arkadaşlık ilişkileri aracılığıyla gençler kendine güvenen ve sosyal yönden dengeli kişilik geliştirirler.

Akran Grubu İçinde Önemli Sayılma: Her iki cinsten arkadaşı olan ve onlarla dengeli ilişkiler kurabilen kişiler arkan grubu içinde önem kazanırlar.

Kendisini Anlayabilme: Bir kimsenin kendisini anlayabilmesi her şeyden önce ilgilerini, hoşlanmadığı unsurları, zevklerini, ihtiyaçlarını keşfetmesine bağlıdır. Böylece ilişki kurduğumuz insanlar üzerindeki etkimizi anlayıp aksayan yönlerimizi bilinçli şekilde düzeltebiliriz.

İletişim Kolaylığı: Grup halinde yaşamakta olan insanlar için iletişimin kaçınılmaz bir süreç olduğu ortaya çıkar. Başarılı iletişim kuranlar genellikle ilişkide bulunduğu kimselere güven ve saygı duyan insanlardır. İşbirliği ve paylaşma duygusu insanların sorunlarını anlamalarını ve görüşlerini söylemelerini kolaylaştırır.

Görüş Açısının Gelişmesi: Arkadaşlık diğer insanlarla tanışma ve onları anlama olanağı vermesi bakımından oldukça önemlidir. İnsanların dış görünüşlerine bakarak olumsuz duygular besleme gibi rahatsız edici davranışlardan kişileri kurtarır. Bu sayede herkesin aynı özelliklere sahip olmadığını, diğer insanlarla olumlu ilişkiler kurulabileceği anlaşılır. Böylece kişiler için hem kendisini hem de başkalarını tanıması kolaylaşır. Bir arkadaşlığı kurup devam ettirmek için güvenilir olmak, sportmence davranmak, güler yüzlü ve neşeli olmak, başkalarının haklarına saygı göstermek, düzenli olmak, randevulara gereksiz yere gecikmemek, sözünü tutmak ve sır saklamak gibi iyi alışkanlıklara gereksinme vardır.

Kaynakça:

Haluk Yavuzer, "Gençleri Anlamak", Remzi Kitabevi, İstanbul, 2005.
Haluk Yavuzer, "Okul Çağı Çocuğu", Remzi Kitabevi, İstanbul, 2008.
Connie Palmen, "Arkadaşlık", Ayrıntı Yayınları.